

คำพ่อ

พระราชทานแก่ชาวพัฒนาชุมชน

๓

“...ข้าราชการได้รับเงินจากภาษีอากร ภาษีอากร
ได้มาจากประชาชน เพื่อใช้พัฒนาประเทศชาติส่วนรวม
ถ้าส่วนรวมมีอุปสรรคก็ต้องร่วมมือกันแก้ไข...
ข้าราชการต้องทำตัวให้เหมาะสม ในฐานะผู้นำเอาความรู้ไปให้ประชาชน
ประชาชนก็ต้องให้ความกตัญญู เคารพต่อข้าราชการที่นำความรู้
ความเจริญมาให้ ถ้าเป็นอย่างนี้ ก้อยติ่ ก้อยปฎิบัติต่อกัน
ส่วนรวมก็จะเกิดความผาสุกและความเจริญก้าวหน้า
ความผาสุกส่วนรวมเป็นของสำคัญ คนไทยซึ่งเป็นเจ้าของประเทศมาแต่โบราณ
ต้องร่วมมือกันอย่างแท้จริง เพื่อประเทศของเราจะได้ดำรงอยู่อย่างผาสุก
การพัฒนาไม่ใช่การเมือง แต่เป็นเรื่องของคนไทยทุกคนที่ต้องพัฒนาตัวเอง
ให้มีความรู้ในอาชีพการปกครองของตัวเอง และความก้าวหน้าของตำบลก็คือ
ความก้าวหน้าของประเทศ
การพัฒนานั้นเป็นของสำคัญคู่กับประเทศชาติ
และต้องกินเวลานานไม่ใช่ทำแล้วจะได้ผลทันที งานพัฒนาต้องใช้ความรู้
ความพยายามปฏิบัติให้ได้ผล มีอุปสรรคต้องฟันฝ่ามาก เพราะบางครั้งความเจริญ
ก็อาจไปขัดผลประโยชน์ของคนบางประเภท ซึ่งอาศัยผลประโยชน์จากความไม่เจริญ
ของคนอื่น รวมทั้งความอิจฉาด้วย ผู้ทำงานพัฒนาชุมชนจึงต้องอดทนและเข้มแข็ง
ในการฟันฝ่าอุปสรรคเหล่านี้ ซึ่งเป็นทั้งศัตรูในทางการเมืองและการค้า
และจะต้องฟันฝ่าให้ได้ ต้องพยายามให้ส่วนรวมผาสุกจึงจะชนะ
แม้จะเป็นเวลาถึง ๒๐ ปี หรือชั่วชีวิต แต่ก็มีความสุขใจ...”

พระบรมราชาบาทพระราชนานแก่
ผู้นำเยาวชนและเจ้าหน้าที่
ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๑๑

หน้า
2

พช.มัวส์

“ชุมชนท่องเที่ยว Otop นวัตกรรม”
สร้างรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างสุขให้แก่ชุมชน

หน้า
3

รอมริ่ง พช.

ทุน...ทุนชุมชน ให้อะไรกับชุมชน

หน้า
4-5

พัฒนา คือสร้างสรรค์

ชมต้นไม้ยักษ์ สัมผัสวิถีชุมชนลาวครั้งโบราณ
บ้านสะนา

Check In ชุมชน

คนยืนข้างหลัง...มาก่อน

หน้า
6

เติมพลังชุมชน

สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียนสร้างความมั่งคั่ง
แก้ปัญหาขยะให้กลายเป็นศูนย์

หน้า
7

เกล็ดลับสู่ความสุข

เรียนรู้ ตลอดชีวิตให้เป็น เพื่อมองให้เห็นความแตกต่าง

หน้า
8

“ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี”

สร้างรายได้ ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างสุขให้แก่ชุมชน

การที่กรมการพัฒนาชุมชนมีบุคลากรทำงานใกล้ชิดกับชาวบ้านในชุมชน ในหมู่บ้านทั่วประเทศ ทำให้กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ตระหนักถึงคุณค่าของทุนทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตอันงดงาม เป็นเอกลักษณ์ของท้องถิ่นที่มีอยู่ทั่วเมืองไทย นำมาสู่การพัฒนา “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ซึ่งได้ดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องและมีการติดตามความคืบหน้าส่งเสริมจุดแข็งและแก้ไขจุดบกพร่องเพื่อนำไปสู่ “การสร้างอาชีพ เพิ่มรายได้ และลดความเหลื่อมล้ำ” ให้สำเร็จตามเป้าหมายของโครงการที่ได้วางไว้ เกิดเป็นรายได้มากกว่า 2,500 ล้านบาท และมีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้นกว่า 2 แสนคน จากการผลักดันยุทธศาสตร์ส่งเสริมชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถีที่กรมการพัฒนาชุมชนกำลังดำเนินการต่อเนื่อง มีการตั้งเป้าหมายกันไว้ที่ชุมชนต้องมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการจำหน่ายสินค้าและบริการด้านการท่องเที่ยวของชุมชน ขณะเดียวกันคนในชุมชนก็ต้องมีความสุขเพิ่มขึ้นควบคู่กันไปด้วย รวมถึงนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าสู่ชุมชนก็ต้องได้รับความพึงพอใจเช่นกัน

มีการนำกลยุทธ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการชุมชนท่องเที่ยว ทั้งด้านข้อมูล บุคลากร การประสานความร่วมมือภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ไปจนถึงการสร้างคุณค่าและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน กลยุทธ์ต่อมาคือ การพัฒนาและยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์และบริการในชุมชน

ท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อการทำให้เกิดรายได้สู่ชุมชน จึงได้มีการเพิ่มพูนมูลค่าและยกระดับมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการบริการ และการเชื่อมโยงกิจกรรมบริการและผลิตภัณฑ์ชุมชน ขณะที่กลยุทธ์ด้านการส่งเสริมการตลาดและเชื่อมโยงธุรกิจการท่องเที่ยว ก็มีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยการประสานภาคีการตลาดด้านการท่องเที่ยว การพัฒนาช่องทางสื่อสารประชาสัมพันธ์ชุมชนท่องเที่ยว รวมทั้งการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการตลาด เพื่อทำให้เกิดความต้องการเดินทางสู่ “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ให้มากขึ้น

นอกจากนี้ ในส่วนของการสร้างความชัดเจนในการพัฒนา “ชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี” ยังมีการจัดแบ่งชุมชนตามศักยภาพและความโดดเด่นเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

1. **ชุมชนท่องเที่ยวดาวเด่น หรือ Attractive** เป็นชุมชนที่พร้อมรองรับนักท่องเที่ยวได้เต็มรูปแบบ
2. **ชุมชนท่องเที่ยวดาวรุ่ง หรือ Brighten Star** คือ ชุมชนมีโอกาสโดดเด่นในอนาคตหากได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
3. **ชุมชนโดดเด่นเฉพาะด้าน หรือ Case Study** อยู่ในกลุ่มที่มีความโดดเด่นเฉพาะทาง สามารถสร้างชื่อเสียงจากอัตลักษณ์ได้
4. **“ชุมชนสินค้า OTOP” หรือ Delivery Products** เป็นชุมชนที่เน้นการขายสินค้าชุมชนเป็นหลัก

การจัดแบ่งชุมชน 4 กลุ่มนี้ มีการพิจารณาจาก 3 ประเด็นหลัก คือ

1. ศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยว
2. ความพร้อมของชุมชนและสิ่งอำนวยความสะดวก
3. สินค้าและบริการของชุมชน

“เมื่อเราสร้างความชัดเจนและทิศทางการพัฒนาแล้ว การเดินทางเข้าเยี่ยมชมชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี ก็จะมีมากขึ้นและมีโอกาสประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และขณะนี้เจ้าหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชนทุกคนต่างก็ทุ่มเทแรงกาย แรงใจในการทำงานอย่างเต็มที่ เพราะหวังว่าโครงการนี้จะสามารถสร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้ชุมชนเพิ่มมากขึ้น และลดความเหลื่อมล้ำ รวมถึงได้เพิ่มความสุขมวลรวมให้แก่ชุมชน ตามเป้าหมายของกรมการพัฒนาชุมชนที่ตั้งไว้”

“กรมการพัฒนาชุมชน มุ่งมั่นเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากมั่นคง เพิ่มความสุขมวลรวมให้แก่ประชาชน”

ข้อมูลจาก : มติชนสุดสัปดาห์ ฉบับที่ 2018

EDITOR'S TALK

บท.ชอคุย

“ร่อนสุบ ร่อนวิถี ร่อนสมัย” คนกลุ่มหนึ่งรวมตัวกันพื้นที่ที่มีเป้าหมายในการอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความสัมพันธ์ที่กลมเกลียวเหนียวแน่น เพื่อสร้างความสงบสุขให้เกิดขึ้นและตลอดไป สายสัมพันธ์เชื่อมรั้วบ่อขนาดเล็กหรือใหญ่ไม่จำเป็น ต้องมีเส้นแบ่งเขตกัน ที่เรียกว่า “ชุมชน” (community)

การคงไว้ซึ่งสถานภาพของความสงบสุข โดยวิถีดำเนินชีวิตน้อยรับ ปรับโน้ม เปลี่ยนแปรได้เหมาะสม รวย สมัย ด้วยศักยภาพ

การปรับตัววิถีวิถี ทัศน ทัศน พร้อมทำสัมมาชีพชอบ การบริหารจัดการชุมชนไม่ต้องร้องขอใคร อยู่ด้วยตัวเอง อย่างตัวเอง

แต่เดิมผลิตเพื่อประกอบการใช้งานในปกติชีวิต ทำกินตามรสที่ชอบ ทำใช้เพราะจำเป็น สะสมฝีมือ ทำจ้างงานเชี่ยวชาญ มีคนนิยม เพราะคนนอกอยากกิน อยากใช้ เพราะฝีมือดี ผู้คนมากขึ้น บางคนทำได้แต่ไม่ทนทาน ไม่สวย ไม่กล้าจะกิน หรือทำได้มากเกินไป กินใช้ คนอยากได้ ได้แบ่งปัน แลกเปลี่ยนด้วยรักผูกพัน กลายเป็นเติบโตเป็นธุรกิจ ได้ของมีค่า เป็นสื่อกลางซื้อขาย

นานวันสังคมใหญ่ขยายออก คบคนนอกสังคมโลกต้องการใช้ ต้องการซื้อ แต่ผลิตได้ไม่พอขายเขา ของที่มีผลิตได้

ไม่ตรงใจคนซื้อ หรือเฉพาะกับบางพื้นที่ ที่อื่นไม่ควรนำไปใช้ รายได้ไม่เพิ่ม นั้งท้อง รอใครพาไปขาย นาน ๆ ครั้ง

แต่บางรายขายได้ ราคาดี ผลิตทีละไม่มาก แต่ซ่อนเสน่ห์แห่งภูมิปัญญา สะท้อนเอกลักษณ์เฉพาะ ไม่ซ้ำหรือทำเพียงหนึ่งเดียว ค้นคิดผลิตภัณฑ์ของครัวเรือน จากความรู้ที่ติดตัว เรียนรู้ฝึกทำเพิ่มพูน มองเห็นโอกาสการนำไปใช้งาน ต้องศึกษาวิจัยและพัฒนา ผลักดันสู่ตลาดด้วยกลยุทธ์การตลาด หยิบยื่นไม่ได้ เนื่องจากคู่แข่งและความต้องการใหม่ ๆ จึงต้องวิจัยและพัฒนาต่อไป ชุมชนต้องตัดสินใจเลือกจะผลิตอะไร อย่างไร ทำตลาดแบบไหน ทำเลที่ตั้ง ทำอะไรได้บ้าง ไม่ทำธุรกิจตาโต ก้าวเดินอย่างสมดุล เลือกสิ่งที่มีประโยชน์ ประโยชน์สูงสุดเพื่อชุมชนส่วนรวม

ชุมชน

ให้อะไรกับชุมชน

ในยุคที่สังคมทันสมัยตามกระแสการพัฒนาของโลก เปิดโอกาสการเรียนรู้แบบไร้พรมแดน ผ่านสื่อเทคโนโลยี ผลกระทบต่อค่านิยม มุ่งวัตถุ เน้นความสะดวกสบาย รวดเร็ว หากสังคมใดมีภูมิคุ้มกันที่ดี ป้องกันความเสี่ยงมลายของรากฐานที่เป็นทุนทางสังคม เป็นวัฒนธรรมและความสัมพันธ์ที่ดี ที่ก่อให้เกิดความเข้มแข็ง มั่นคง และความสุข ทุนทางสังคมยังทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางจิตใจผูกพันเชื่อมโยงให้สังคมยังดำรงอยู่ได้ แม้มีความเปลี่ยนแปลงทั้งยังปรับปรุงพัฒนาต่อยอดทำประโยชน์ในการสร้างให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

ชุมชนมีองค์ประกอบทุนทางสังคมที่ช่วยสำหรับการพัฒนาที่ดีขึ้น คือ

- 1. ทุนมนุษย์** เป็นความสามารถที่เกิดจากการเรียนรู้ สังคมประสบการณ์ และใช้ศักยภาพของตนเองในการวางแผนบริหารจัดการ สร้างงานด้วยทุนชุมชน และด้านอื่น ๆ
- 2. ทุนสังคม** เป็นศักยภาพด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เครือญาติ กลุ่ม องค์กร สถาบันต่าง ๆ ได้อาศัยศักยภาพของกันและกันในการเกื้อกูล สาธารณะประโยชน์เพื่อส่วนรวม
- 3. ทุนกายภาพ** เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวก เพื่อการผลิตหรือสนับสนุนการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน
- 4. ทุนธรรมชาติ** คือ สิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติสามารถนำมาใช้เป็นปัจจัยในการผลิตสินค้าและบริการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ บางสิ่งใช้แล้วหมดไป บางสิ่งเกิดใหม่ทดแทนได้ บางพื้นที่มีปริมาณมาก บางชุมชนมีปริมาณน้อย
- 5. ทุนการเงิน** ใช้เป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยน เป็นวัตถุที่มีค่าหรือเงินตรา ใช้เป็นทุนสำรอง หรือนำไปสร้างโอกาสเพิ่มมูลค่าในรูปแบบกิจกรรมทางธุรกิจต่าง ๆ

6. ทุนภูมิปัญญาและวัฒนธรรม เป็นวิถีรูปแบบการอยู่ร่วมกัน โดยกิจกรรมทำร่วมกัน รักษา สืบต่อกันมาเป็นวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ที่ชุมชนสร้างสรรค์นำมาประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาและใช้ดำรงชีพให้เหมาะสมกับกาลเวลา

การนำทุนชุมชนไปใช้เพื่อการพัฒนาชุมชน มีตัวอย่างของการสร้างสรรค์ทั้งตนเอง โดยการให้ทุนชุมชนในการบริหารจัดการชุมชน ที่บ้านบ่อน้ำซับ ตำบลทูลกระหม่อม อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ใช้ทุนทางสังคมในการบริหารจัดการให้เกิดความยั่งยืน โดยเริ่มต้นด้วย

1. การสร้างและพัฒนาศักยภาพแกนนำชุมชน โดยใช้คนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ สร้างความมั่นใจและความรู้ด้วยกรอบการศึกษาดูงาน ฝึกปฏิบัติจริง เข้าร่วมประชุมเป็นวิทยากร และส่งเสริมให้เข้าไปมีบทบาทในการเป็นคณะกรรมการกลุ่ม หรือกิจกรรมกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ยกย่องผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ให้เป็นปราชญ์ชุมชน ได้ถ่ายทอดความรู้แก่สมาชิก สร้างการยอมรับผ่านเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และใช้กระบวนการแผนชุมชนเป็นเครื่องมือขับเคลื่อนชุมชน ใช้สร้างความเข้าใจในปัญหา ผิดถดถอยใจ และบริหารจัดการแก้ปัญหาโดยแบ่งงานกันทำ เป็นการเพิ่มทุนความสามารถให้กับมนุษย์ พร้อมรับสถานการณ์อื่น ๆ ต่อไป รวมทั้งเป็นตัวอย่างการปฏิบัติให้กับผู้อื่นในการใส่รู้ ทดลอง แก้ปัญหาแลกเปลี่ยน เช่น นายสมบุญ จันทร์จรัส เป็นต้น

2. สร้างการมีส่วนร่วม จัดกระบวนการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นด้วยการสื่อสารให้รับรู้ และรับฟัง สร้างความตระหนักในการพัฒนาตนเองโดยใช้การประชุมแลกเปลี่ยน เรียนรู้สาเหตุ ปัญหา ร่วมวางแผนทางปฏิบัติ จนนำไปสู่การขับเคลื่อนประโยชน์ สนับสนุน

เยาวชน ผู้นำกลุ่มต่าง ๆ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงในรูปจิตอาสา ร่วมปฏิบัติงานของชุมชน

3. สร้างการประชมแลกเปลี่ยน เพื่อสร้างเครือข่ายทางสังคมเป็นประจำทุกเดือน ทบทวนกิจกรรมที่ทำไปแล้ว ปรับปรุง และออกแบบกิจกรรมใหม่ให้ทันสถานการณ์ระดมทรัพยากรในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายในบรรยากาศโปร่งใส สร้างความไว้วางใจ

4. ค้นหาทุนในชุมชน ใช้กระบวนการแผนชุมชน (ที่เรียกว่าแผนแม่บทชุมชน) ทำให้มีการวิเคราะห์ศักยภาพและทุนทางสังคม และนำมาใช้ประโยชน์ได้มากที่สุด ทั้งภูมิประเทศธรรมชาติ กองทุนการเงิน ภูมิปัญญาความรู้ ศิลปวัฒนธรรม ได้ทั้งการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาที่เผชิญเฉพาะหน้า และข้อเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

5. การทดลองนำมาปฏิบัติ จากการสร้างแกนนำและความพร้อมของคน เมื่อมีการเรียนรู้ หรือคิดค้นนวัตกรรมที่เป็นวิธีการทำงาน ความรู้ใหม่ ๆ จะนำมาทดลองในกลุ่มเล็ก ๆ ก่อน แลกเปลี่ยนผ่านเวทีประชาคมประเมินผลอย่างต่อเนื่อง สรุปบทเรียนจนเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด จึงนำไปขยายผลต่อสมาชิกอื่น ๆ เช่น การทำน้ำหมักชีวภาพ หรือการนำหลักการบริหารประเทศมาใช้ในหมู่บ้าน มีคณะกรรมการชุมชน เป็นรัฐมนตรีฝ่ายต่าง ๆ แบ่งเป็นจังหวัด มีหัวหน้าคณะผู้บริหารการทุกคนได้แสดงหน้าที่และบทบาทตามความรับผิดชอบ

6. การขยายผลต่อยอด ผ่านหลักสูตรในโรงเรียน ผ่านการศึกษาดูงาน การรื้อฟื้นภูมิปัญญาในอดีต เช่น การเกษตรอินทรีย์วิถีธรรมชาติ การหมักเหี่ยวธาดอาหารการใช้พลังงานทดแทน การปลูกพืชผสมผสาน รวมทั้งการศึกษาเรียนรู้เชิงวิจัยจากการปฏิบัติอาชีพ กิจกรรมตามปกติวิถีชีวิต ด้วยการบันทึกและแลกเปลี่ยน สรุปผลชุดความรู้ไว้ในศูนย์เรียนรู้

7. การสร้างศูนย์เรียนรู้ในชุมชน ใช้ศูนย์เรียนรู้เพื่อการเป็นสถานที่ปฏิบัติงานของคนในชุมชน คณะกรรมการชุมชนที่ประกอบด้วย ผู้แทนทุกภาคส่วนในชุมชน ร่วมกันวางแผน กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา และส่งเสริมความรู้ประชาชน รวมทั้งบริหารจัดการศูนย์เรียนรู้ให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการจัดการค้นหาองค์ความรู้ สร้างเครือข่ายความร่วมมือ ยกระดับความรู้แลกเปลี่ยน และการถ่ายทอดความรู้ทั้งภายในและภายนอก

ดังนั้นหากชุมชนได้ค้นหา พัฒนาศักยภาพทุนชุมชน โดยเฉพาะทุนมนุษย์ให้สมบูรณ์พร้อมด้วยศักยภาพ มีสมรรถภาพในการบริหารจัดการ กิจกรรมต่อยอดทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมอื่น ๆ จะถูกมนุษย์กำกับควบคุมให้ก้าวหน้าอย่างยั่งยืน และมีความสุขตลอดไป

ชมต้นไม้ยักษ์

สัมผัสวิถีชุมชนลาวครั่งโบราณ

บ้านสะน้า

พัฒนาคือสร้างสรรค์ พาท่องเที่ยวชุมชนวิถีที่บ้านสะน้า ที่นี้เป็นชุมชนลาวครั่งโบราณที่อพยพย้ายถิ่นฐานจากเวียงจันทน์ มาตั้งรกรากอยู่ที่หมู่บ้านสะน้า อำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี ศิลปวัฒนธรรมประเพณีที่มีความโดดเด่นทรงคุณค่าไม่เหมือนใคร เกิดเป็นเสน่ห์ที่ทำให้นักท่องเที่ยวอยากมาสัมผัส และยังมีแหล่งท่องเที่ยวภายในหมู่บ้านที่น่าสนใจอีกมากมาย

“หมู่บ้านสะน้า” มีตลาดซึ่งเป็นเส้นทาง การท่องเที่ยวประจำหมู่บ้าน เกิดขึ้นจากการ ร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้านในชุมชน ภายใน ตลาดมีสินค้าในชุมชนที่ชาวบ้านผลิตกันเอง นำมาขาย มีทั้งสมุนไพร ผลไม้ สินค้าทำมือ ผ้าพื้นเมือง ตลาดเปิดทุกวัน ช่วงวันหยุด เสาร์ - อาทิตย์ เป็นวันที่นักท่องเที่ยวเดินทาง มากันมาก ร้านค้าต่าง ๆ เปิดครบทุกร้าน

ด้านหน้าตลาดมีจักรยานให้เช่าขี่ชม ธรรมชาติอันแสนร่มรื่น เดินผ่านตลาดมาจะได้ พบกับป่าหมากขึ้นอยู่เต็มพื้นที่ สวยงามและสร้างความแปลกตาอย่างมาก และเมื่อเดินลึกเข้าไปใน ป่าหมากก็จะพบต้นไม้ยักษ์ ถือเป็นแลนด์มาร์ก ของชุมชนบ้านสะน้าที่ว่าได้ เป็นมมูถ่ายรูปสุดคูล ของสายแซะแน่นอน เพราะความยิ่งใหญ่ของต้นไม้ ทำให้ถ่ายภาพออกมาได้อย่างงดงาม ต้นไม้ยักษ์ต้นนี้ มีที่มาอย่างไร ?

นายเอียง ชาวป่า ซึ่งเป็นเจ้าของ ต้นไม้ยักษ์ต้นนี้ ได้เล่าว่า

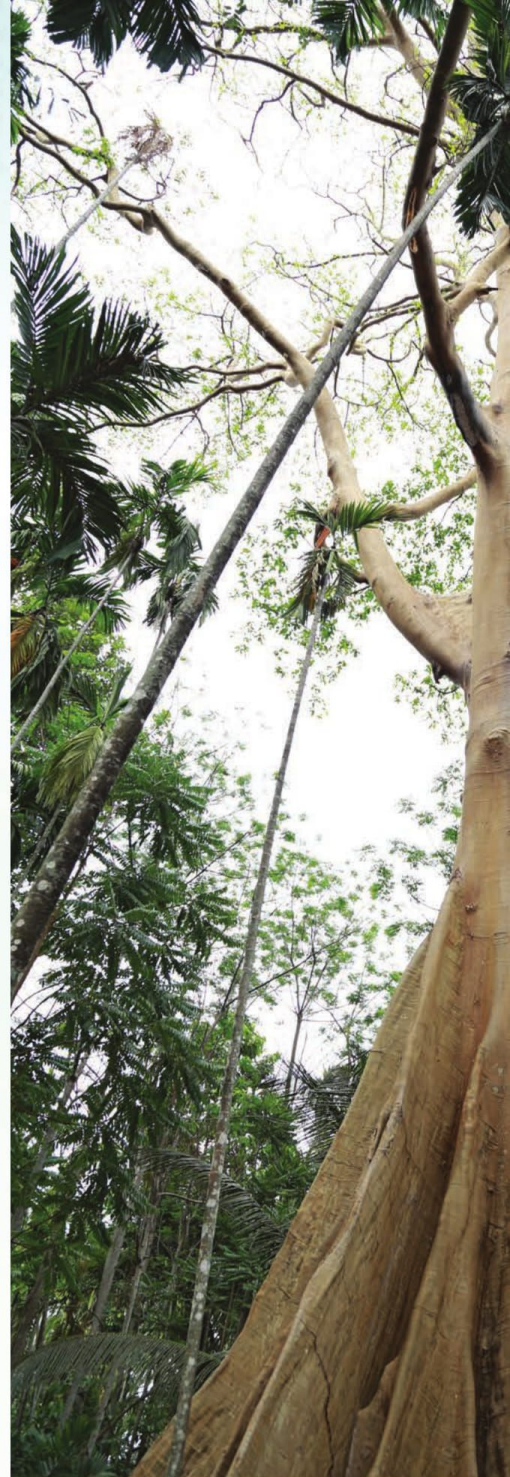
“ต้นไม้ยักษ์ หรือภาษาพื้นบ้าน เรียก ต้นเซียง เป็นไม้เนื้ออ่อน มีอายุประมาณ 300 ปี ถ้าเดินลึก เข้าไปด้านในจะเห็นต้นไทรโอบ ซึ่งข้างในต้นไทรโอบ เป็นต้นเจลา มีอายุ ประมาณ 200 ปี บริเวณรอบ ๆ เป็น ป่าหมาก เนื่องจาก คนสมัยก่อนชอบ กินหมาก

ในอดีตพ่อตาจะขายต้นไม้ยักษ์ให้พ่อค้า ในราคา 9,000 บาท เอาไปทำเป็นไม้ไผ่ศกริม และเอาพวงพอนไปทำที่ตีข้าว แต่ผมขอต้นไม้ นี้กับพ่อตาไว้ เพราะเห็นถึงคุณค่า และที่สำคัญ ที่ชุมชนไม่มีต้นไม้ใหญ่แบบนี้อีกแล้ว เหลือเพียง ต้นนี้ต้นเดียวในชุมชนที่ไม่ถูกโค่น จึงดูแลรักษา อนุรักษ์มาจนถึงวันนี้

ต้นไม้ยักษ์ เริ่มมีชื่อเสียงเมื่อปี 2546 นักท่องเที่ยวทยอยเดินทางมาดูต้นไม้ยักษ์กันเรื่อย ๆ และเมื่อปี 2561 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมา พระองค์ท่านบอกกับผมว่าให้ดูแลต้นไม้ให้อยู่แบบ ธรรมชาติ และให้ปลูกต้นไม้อื่นแซมด้วย ผมจึงได้ปลูก ต้นยางนา 170 ต้น หลังจากนั้นทำให้เป็นที่รู้จักกัน กว้างขวางมากขึ้น ทุกวันมีนักท่องเที่ยวทั้งท้องถิ่น ยังเข้าถึงต้นไม้ยักษ์ได้เร็วมากขึ้น และมาเที่ยวชม ต้นไม้ยักษ์เป็นจำนวนมาก ในเรื่องความเชื่อ โชคลาภต่าง ๆ ผมไม่อยากให้นักท่องเที่ยวคิดตรงนั้นมาก ถ้าใครอยากกราบไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อ สามารถนำน้ำอบ ผลไม้ มาได้ การตั้งศาลพระภูมิ ผมให้แค่ศาลเดียวเป็นศาลแรก คนพิการมาขอ ผมตั้ง ผมส่งสารเขาจึงให้เขาตั้ง ถ้าใครที่นำชุดไทย มาไหว้ผมจะเก็บไว้ที่บ้าน เด็กนักเรียนที่ต้องการ ชุดไทยไปทำกิจกรรมต่าง ๆ ก็มารับที่ผมได้ ไม่คิด ค่าเช่าชุด เงินที่ได้จากตู้บริจาคนำไปทำบุญ ทำผ้าป่า ทุกปี ต้นไม้ยักษ์เป็นสถานที่ท่องเที่ยว อยากให้ดู สวยงาม อยากให้นักท่องเที่ยวสบายใจเวลามาตรงนี้

อยากให้ต้นไม้ยักษ์อยู่แบบธรรมชาติ แบบดั้งเดิม ไม่อยากให้ไปเสริมแต่งอะไรมา ตรงบริเวณใกล้ๆ ต้นไม้ ก็เหมือนคนเรานี้แหละ ถ้าใครมาจุกจิกกับเราเยอะ เรายังรำคาญเลย ต้นไม้ก็ควรจะเหมือนกัน ยังไงก็รักษาไว้ให้เป็นต้นไม้ ของแผ่นดิน สิ่งที่ไม่อยากให้มีคือ การแสวงหา ผลประโยชน์เพื่อตนเอง ทางเข้าไปดูต้นไม้ยักษ์ เมื่อก่อนเป็นทางดินแต่นายอำเภอมาขอให้ทำทางเดิน เข้าไปแต่ไม่ถึงตรงต้นไม้ยักษ์ผมก็ยินดี ผมกวาดใบไม้ ทุกเช้า และผมก็ให้เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้ติดป้ายชื่อ ต้นไม้ต่าง ๆ ให้ เพื่อเป็นความรู้แก่คนมาดู”

ต้นไม้ยักษ์ต้นนี้ไม่ได้มีความสำคัญเพียงแค่ เป็นต้นไม้ใหญ่เท่านั้น แต่ยังเป็นศูนย์กลางแห่ง

จิตวิญญาณของชุมชน ยีนตระกูลแห่งเคียงข้าง ศาลเจ้าบ้าน เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และเป็นที่ยึดเหนี่ยว จิตใจของชาวบ้านหมู่บ้านสะน้า ชาวบ้านทุกคน มีความรักและศรัทธา

“โจ๊ก” สุภา กิพภักย์ (กรรมการ OTOP นวัตกรรม) เล่าให้ฟังว่า

“ศาลตายาย เปรียบเสมือนเจ้าบ้าน ทุก ๆ ปี ในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 6 จะมีพิธีเลี้ยงเจ้าบ้าน และ ประเพณีปิดบ้าน เป็นพิธีแสดงความกตัญญูและความเคารพต่อวิญญาณบรรพบุรุษที่ปกป้องรักษาคุ้มครองและให้อยู่ดีกินดี ต้นไม้ยักษ์นี้จึงเป็นส่วนหนึ่งของพิธีกรรมนั้นด้วย ทุกคน ทุกครอบครัว จะมารวมตัวกันที่ศาลพร้อมของไหว้ มีไก่ เหล้า ขนมนม บ้านไหนมีลูกสะใภ้มีลูกเขย ก็จะพามาบอกกล่าวที่ศาล เสมือนเป็นลูกหลานอีกคน ใครที่ซื้อรถใหม่ หรือชีวิตประสบความสำเร็จก็จะมาบอกกล่าวเช่นกัน ในอดีตประเพณีปิดบ้าน ใครเข้าหมู่บ้านเราไม่ได้ ถ้าเข้ามาต้องเสียเหล้า เสียไก่ แต่ปัจจุบันจะมาไหว้ศาลรวมกัน จะมีจ้ำมีง่า เป็นสื่อกลางที่คุยกับเจ้าบ้าน การไหว้ศาลตายายรวมกันไหว้ 3 หมู่บ้าน คือ หมู่ 6, หมู่ 2 และหมู่ 11 สิ่งที่เราเห็นชัดเจนคือ ความสามัคคี และยังก้าวไกลไปถึงการทำมหากิน

ซื้อสินค้าในชุมชนตัวเอง กล้วยเบรกแตก, ส้มโอ, ผ้าทอ ทำให้มีรายได้เข้ามาในชุมชน ปัจจุบันนี้มีคนมาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ตั้งแต่มีต้นไม้ยักษ์โด่งดังขึ้นมา เพราะมีเด็ก ๆ จูงมือกันล้อมต้นไม้ และภาพนั้นถูกนำไปแสดงที่หอศิลป์ เราต้องดูแลลูกหลานเพิ่มขึ้น สิ่งที่มาคือ ขยะ ชาวบ้านต้องพูดกับนักท่องเที่ยวให้เป็น มีการอบรมการเป็นเจ้าบ้านที่ดี ชาวบ้านว่างจากทำไร่ ทำนา ก็ไปขายของสนุกสนานกัน มีความสุขกับการเล่าเรื่องของชุมชนในอดีต เราบอกเขาว่าให้

พูดลาว เขาจะกล้าพูดมากกว่า เมื่อก่อนอายมาก ไม่กล้าพูด เดียวนี้ชาวบ้านมีความกระตือรือร้นในการทำงาน กระตือรือร้นในการทอผ้าขาย มีความตื่นตัวเวลาที่นักท่องเที่ยวเข้ามาเอกลักษณ์ของที่นี่คือ ผ้าทอ ตอนใช้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น

โฮมสเตย์ที่นี้นักท่องเที่ยวไม่อยากจะพัก เนื่องจากไม่มีแอร์ ไม่มีห้องน้ำในตัว จะมาเที่ยวเข้าไปเย็นกลับ เราเป็นหมู่บ้านดั้งเดิม มีความคิดแบบโบราณ การที่จะรับแขกเข้าบ้านเป็นเรื่องยาก คนแก่ของด้วย บางทีนักท่องเที่ยวมาแย่งสิ่งของที่บ้านของเขา โฮมสเตย์เพิ่งเปิดได้ 4-5 เดือน มีนักท่องเที่ยวสอบถามมาเรื่อย ๆ ถ้าคนไหนต้องการความสุขสบายถามหาแอร์ ห้องน้ำในตัวเราไม่รับเราไม่มีให้ อาหารที่เป็นเอกลักษณ์คือ แกงหยวกใส่ไก่บ้าน มีเมนูอาหารให้เลือกทาน ที่เราจะไม่ทำตามที่นักท่องเที่ยวอยากทาน”

ชาวบ้านยังทำอาหารพื้นบ้าน แก้ว แกงผักหวาน ต้มข้าวไก่ ผัดผักหวาน นำทานเป็นอย่างมาก ได้ฝึกสด ๆ กับชาวสวรินทร์ ๆ บอกเลยว่าพื้นอีกสิ่งหนึ่งที่ขาดไม่ได้คือ ผ้าทอ

ปัญญา ขุนณรงค์ (ประธานกลุ่มแม่บ้าน) เล่าว่า

“เมื่อก่อนเราทำผ้าใช้กันเอง เมื่อปี 2549 เริ่มทอขาย พอมีกองทุนหมู่บ้านเข้ามาเราได้รวมกลุ่มกันทำผ้าทอ จากนั้นก็มีงบจากหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุนเรื่อย ๆ และให้กลุ่มทอผ้าได้เข้ารับการอบรม มีแบบลายดั้งเดิมและลายประยุกต์ ลายของชาวลาวครั้งนั้นสีแดง

อีกทั้งยังไปเรียนรู้เครื่องมือจักรสานโบราณ เครื่องเล่นโบราณ และการละเล่นพื้นบ้านของชุมชนชาวลาวครั้งที่ นายครุฑิต คนหา ผู้สืบทอดปราชญ์ชาวบ้าน ยังคงอนุรักษ์เอาไว้ได้อย่างสมบูรณ์

บ้านสะนา อุทัยธานี เป็นอีกหนึ่งเมืองในใจของนักท่องเที่ยวที่หาได้มาดื่มด่ำกับวิถีชีวิตแบบธรรมชาติ และได้สัมผัสถึงเสน่ห์ของชาวลาวครั้ง ที่ยังคงเอกลักษณ์ไว้อย่างสมบูรณ์ แม้อาจจะดูไม่ยิ่งใหญ่ แต่ทว่าอบอุ่นยิ่งนัก และทำให้ใครหลายคนหลงรักเมื่อมีโอกาสมาเยือน

คนยืนข้างหลัง...มาก่อน

**ไม่เคยนึกว่าพัฒนาชุมชนมีหน้าที่อะไร
ทำอะไร รู้ว่าอยู่ที่อำเภอ ถึงจะเคยทำงาน
กับหลายหน่วยงานมาแล้ว จนเมื่อปีที่แล้ว
พัฒนาชุมชนมาชวนทำหมู่บ้านนวัตกรรม
เราก็สงสัยว่าคืออะไร**

บ้านเราก็ออยู่แบบเรา มีวัฒนธรรมของเรา
ช่วยเหลือกันและกัน ทำเกษตรทวดตาช่วยทำสวน
ปลูกอ้อยขายบ้าง ทำงานฝีมือที่สืบทอดมาจากอดีต
เมื่อก่อนเราไม่คิดว่าเรามีดีหรือเก่งอะไร เรายาย
ไม่กล้าพูด พูดแทน...เพื่อนล้อ คิดตลอดเวลว่า
ทำไมได้ เหตุที่เราไม่เหมือนใคร เป็นลาว ลาวครึ่ง
จะทำอะไรแล้วคนเขาจะดูถูก

ตอนนี้ไม่อายแล้ว พูดเป็นแล้ว เป็นวิทยากร
ชุมชน มีความสุข ทำให้ชุมชนมีรายได้ ได้ต้อนรับ
ได้แสดงออกเพื่อนำเสนอสิ่งที่ดี ๆ ประเพณี
ความมีน้ำใจ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ได้ให้คำแนะนำ
เราก็เพิ่งมารู้ว่าเราเก่งมาก

**ทำอะไร ใช้เวลานานไหม ถึงเปลี่ยนได้
ขนาดนี้**

ก็ไม่นานแต่เราตั้งใจกัน พัฒนาการอำเภอ
มาชวนทำหมู่บ้านแล้วบอกว่าเขาจะประกวด
หมู่บ้านโอท็อปนวัตกรรม จะเอาอะไรไปสู้เขา
แต่เราก็ไม่ยอมแพ้

หัวหน้าเข้ามาถามว่า เรามีภูมิปัญญา
มีทุนชุมชนอะไรบ้างที่เราคิดว่าเป็นของดี งานฝีมือ
ของกิน ของใช้ การแสดง การละเล่น ธรรมชาติ
ที่น่าสนใจ ให้เราค้นหา**ภูมิปัญญา** อยู่ที่ไหน
อยู่กับใคร ช่วยกันคิด แล้วก็เลือกคนที่คิดว่า
มีฝีมือ ตั้งใจจริง **หาคนเก่ง** มาเข้าร่วมงาน
คนเก่งมารวมกัน แต่ทำอย่างเดียวกัน/. ไม่พูด !!!
ต้องสร้างคน หัวหน้าไปหาทบทวนงานของตัวเอง
ว่าทำอะไร ทำเพื่ออะไร ทำอย่างไร เย็นค่ำ ๆ
มาเล่าให้เพื่อนฟัง **“ทำมาทั้งชีวิตเล่าได้นิดเดียว”**
หัวหน้าบังคับให้พูด พูดแล้วกลับไปคิด คิดแล้ว
กลับมาพูด ฟังกันสอกัน พูดแล้วเขาฟังรู้เรื่อง
พูดได้มากขึ้น ทำบ่อย ๆ ค่อย ๆ ดีขึ้น เดียวนี้
ไม่อายแล้ว เรื่องที่เรารู้เพราะทำจริงทั้งนั้น จะทำ
อะไรปรึกษาพูดคุยจนมั่นใจ รู้จักกัน ได้**ทีมงาน**
ที่เข้มแข็ง

เป้าหมายนวัตกรรมคือการสร้างรายได้
เรามีของดี มีฝีมือ **เราทำแผน**เป็นเครื่องนำทาง
แบ่งงานกันรับผิดชอบตามกิจกรรมที่ถนัด
บริหารจัดการสำเร็จ แต่พูดคุยปรึกษากันบ่อยมาก
ทบทวนความรู้ ดูจุดอ่อนจุดแข็ง เพื่อเพิ่มเติมฝีมือ
ปรับปรุงการผลิต ปรับเปลี่ยนความคิดบางอย่าง
เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และการเรียนรู้ปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง

ทีมดีแล้วต้องมีพลังทำงาน ต้องหาคนช่วย
คนทั้งหมู่บ้านต้องมี**ส่วนร่วม** ใช้การสื่อสาร
ผ่านหอกระจายข่าว ปากต่อปาก ว่าจะทำอะไร
จะได้อะไร จะให้เขาช่วยอะไร โดยเฉพาะคนมี
ความสามารถ ตั้งใจจริง สร้างการยอมรับให้เป็น
แบบอย่าง งานนี้ยากขึ้น มีคนไม่เห็นด้วยต่อต้าน
ทีมต้องให้กำลังใจกัน คิดว่าทำดีเพื่อหมู่บ้าน
ต้องให้ทำงานร่วมกันก่อน ชี้แจงให้ข้อมูล เปิดใจ
คุยกัน ใช้กติกาของชุมชน ใช้เป้าหมายคือ
ความสำเร็จของหมู่บ้านเป็นสำคัญ

ขณะเดียวกันก็ให้**สืบสานอนุรักษ์**
ยกย่องผู้รู้ในแต่ละด้าน ทอดผ้า อาหาร เรื่องเล่า
การแสดง เครื่องมือประกอบอาชีพ สร้างกติกา
การใช้ประโยชน์ร่วมกัน ให้เด็ก ๆ มีส่วนร่วม
ค้นหาข้อมูล และนำเสนอข้อมูล จัดการความรู้
และใช้**แหล่งเรียนรู้**ในการถ่ายทอดความรู้
โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละเรื่องเป็นฐานเรียนรู้
ที่มีชีวิตพัฒนาต่อเนื่อง

จากเดิมที่เราอยู่กันไปเรื่อย ๆ ตอนนั้น
พร้อมต้อนรับทุกคน ด้วยความรู้และพื้นฐาน
ภูมิปัญญาของเรา เราปรับให้ความสามารถเพิ่มขึ้น
ด้วยเป็นวิธีคิดว่า เก่งได้แบบนี้ “ลาวก็เป็นลาว
นี่แหละ” เรามีความสามัคคีกันมากขึ้น แก้ปัญหา
ด้วยกัน รื้ออะไรมากขึ้น เหนื่อยแต่มีความสุข
ที่ทำแล้วชาวบ้านได้ประโยชน์ ได้เปลี่ยนใจคน
ที่คิดไม่ตรงกันมาทำงานด้วยกัน ผูกพันกัน
มากขึ้น

ยังมีเรื่องอะไรที่ยังกังวลอีก ! เรื่องความ
ปลอดภัยของนักท่องเที่ยว รวมทั้งชาวบ้าน
ความสกปรก และความเชื่อบางอย่างที่ยังเปิดรับ
นักท่องเที่ยวที่เขามามากไม่ได้ตีกัน พัฒนาการ
จะช่วยอะไรหมู่บ้านได้อีกบ้าง เรื่องสำคัญคือ
มีหลายสิ่งที่เราไม่เข้าใจ ไม่รู้จะไปต่ออย่างไร
งานด้านวิชาการต้องช่วยเรา

ความสำเร็จของการเดินทางไปสู่เป้าหมาย
ของหมู่บ้านต้องเปลี่ยนไปสู่สิ่งใหม่ที่ดีกว่าเรื่อย ๆ
ยกระดับสม่ำเสมอ ผู้ที่ทำให้ชุมชนเห็นทางเดิน
ชัดเจน คงต้องทำงานหนักด้วยการคิดว่าจะทำ
อย่างไร ชาวบ้านจึงคิดได้ ทำเป็นและทำเอง

**ในความมืด สิ่งที่ต้องการเพื่อการมองเห็น
คือ แสงสว่าง เมื่อได้แสงสว่างแล้ว คงไม่มีใคร
คิดถึงเชื้อเพลิงที่สลายตัวเอง เพื่อให้เกิด
เปลวเพลิงและแสงไฟ และอาจลืมนึกไปแล้ว
ด้วยว่าภาพแห่งความสำเร็จที่เห็น และคนที่
ภาคภูมิใจอยู่ในขณะนี้ มีคนที่ยืนอยู่ข้างหลัง
ที่มาถึงและลงมือทำอยู่ก่อนแล้ว**

บทเรียนจากชาวบ้านอำเภอบ้านไร่ จังหวัดอุทัยธานี

สร้างเศรษฐกิจหมุนเวียน สร้างความมั่นคง แก้ปัญหาขยะ ให้กลายเป็นศูนย์

เศรษฐกิจหมุนเวียน Circular Economy หรือการใช้ซ้ำในภาคธุรกิจ เพื่อไม่ให้เหลือสิ่งใดที่กลายเป็นของเสีย โดยของเสียในธุรกิจหนึ่งได้ถูกใช้ป็นวัตถุดิบของอีกหนึ่งธุรกิจ ผ่านการ Reuse-Recycle โมเดลที่กำจะให้เกิดการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

เหตุผลที่เริ่มมีการหมุนเวียนทรัพยากรบนโลก มาจากปัญหาโลกร้อน ซึ่งพูดถึงกันมานานมาก จากผลกระทบเชิงนิเวศและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ดังนั้น กิจกรรม วิธีการดำเนินชีวิต การดำเนินธุรกิจ จึงเริ่มคำนึงถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศมากขึ้น เพื่อเป้าหมายการพัฒนาแบบสังคมให้สอดคล้องกับทรัพยากรที่ยังเหลือ

นอกจากเรื่องการหมุนเวียนทรัพยากร ยังได้ให้ความสำคัญต่อวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ ต่อ 1 ชิ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างระมัดระวัง เพิ่มมูลค่าเมื่อบางสิ่งหมดอายุก็จะถูกแปรรูปเป็น

ทรัพยากรใหม่ สำหรับอนาคตต่อไปในการขับเคลื่อนรูปแบบการหมุนเวียนอย่างเห็นผล สร้างต้นทุนที่ถูกใช้ไปในอัตราที่ต่ำ โดยไม่ต้องไปพึ่งพาหรืออุดหนุนพลังงานทดแทนมากนักเกินไป

อย่างในสหภาพยุโรปเขามีเป้าหมายการ Recycling เพื่อเพิ่มการใช้ทรัพยากร ไม่ให้มีการสูญเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ อาทิ การห้ามไม่ให้มีการกลบฝังขยะที่ยังใช้ได้ (Recyclable) กลับมาใช้อีกครั้งหลังจากปี 2025 ให้นำขยะประจำวันมาใช้อีกครั้ง แล้วนำวัสดุห่อและบรรจุภัณฑ์กลับมาใช้ลดการทิ้งขยะ และเศษอาหารลงทะเล

เพื่อช่วยลดผลกระทบของเศรษฐกิจต่อสิ่งแวดล้อม ลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ ลดอุปสงค์ของทรัพยากรที่มีราคาแพงและมีปริมาณอุปทานน้อย

นอกจากนี้ยังสร้างงานในภาคการจัดการขยะ ช่วยลดค่าดำเนินการของภาคธุรกิจ เขามุ่งขับเคลื่อนเศรษฐกิจหมุนเวียนด้วยการออกแบบให้ผลิตภัณฑ์สามารถนำกลับมาซ่อม ปรับปรุง อัปเดต หรือนำไปใช้ซ้ำได้ สร้างผลิตภัณฑ์ที่ใช้ได้นาน และมีขั้นตอนการผลิตที่มีประสิทธิภาพ ลดการใช้วัตถุดิบอันตราย หรือวัตถุดิบที่แปรปรูปกลับมาใช้ได้อย่างตลอดจนสร้างแรงจูงใจในการลดปริมาณขยะ เปลี่ยนขยะให้เป็นวัตถุดิบ โดยใช้ความก้าวหน้าเชิงเทคนิค และเลือกนำเทคโนโลยีทันสมัยมาช่วยในการหมุนเวียนเศรษฐกิจ และเห็นคุณค่าของการสร้างประสิทธิภาพในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่ดึงออกมาจากธรรมชาติให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สำหรับในประเทศไทย การจะสร้างระบบหมุนเวียนในการขับเคลื่อนโมเดล Circular Economy อย่างสมบูรณ์นั้น จะช่วยไม่ให้เกิดขยะ ของเหลือ ฯลฯ แต่ต้องอาศัยความร่วมมือของภาคผลิตในหลายอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมการเกษตร อุตสาหกรรมน้ำมัน อุตสาหกรรมพลาสติกและเคมีคอล ด้วยข้อจำกัดบางประการ จึงไม่สามารถนำของเหลือบางชนิดกลับมาใช้ในอุตสาหกรรมเดิมได้ แต่ยังสามารถนำไปใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอื่นได้อยู่

แนวทางการปิดวงจร Closing the Loop เพื่อที่ช่วยลดผลกระทบจากกิจกรรมการผลิตแบบ (Linear Flow) ยังถือเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ เพราะทรัพยากรบางส่วนนำกลับมาสู่กระบวนการผลิตได้ แต่บางอย่างวนกลับมาใช้ใหม่ไม่ได้เหมือนกับวงจร Circular Economy นี่จึงเป็นอีกหนึ่งโจทย์ ซึ่งเป็นวาระที่เราจะต้องมาผลักดันให้ภาคเศรษฐกิจเติบโตในทิศทางที่จะสร้างความมั่นคงให้กับภาคธุรกิจ เพื่อว่ากำไรที่ได้จากการหมุนเวียนเศรษฐกิจเหล่านี้ จะนำมาช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจให้กับธุรกิจต่าง ๆ ในการพึ่งพากัน เพื่อลดขยะที่มาจากภาคธุรกิจลงได้

เคล็ดลับสู่ความสุข

แนวคิดเรื่องการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) ได้เริ่มมีการพูดถึงกันทั่วโลก มาตั้งนานแล้ว เมื่อประมาณ 30 ปีได้ โดยองค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) ร่วมกับยูเนสโก (UNESCO) และสภายุโรป (Council of Europe) ได้ผลักดันมนุษย์ทุกคน ไม่จำกัดเชื้อชาติ ชนชั้น และอารยธรรม ในการเริ่มต้นตั้งเป้าหมายให้ชีวิต โดยเริ่มจากการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา トラバ ทั่ว ที่ยังคงมีลมหายใจ สิ่งนี้เองที่อาจเป็นจุดเปลี่ยนเพื่อการเปลี่ยนแปลงไปสู่สิ่งใหม่ ที่อาจปรับเปลี่ยนตัวคุณ อุปนิสัย พฤติกรรม และความเชื่อในแบบเดิม ๆ ของตัวคุณ

อยากเรียนรู้ต้องได้รู้ เริ่มต้น 'เรียนรู้ตลอดชีวิต' เปลี่ยนวิธีคิดตั้งแต่วันนี้

ปรับบาลานซ์ชีวิตการทำงานและความสุข

สนุกกับการทำงาน หาเวลาพักผ่อนบ้าง เพื่อตัวเองและคนที่คุณรัก เปลี่ยนจากสภาพแวดล้อมเดิม ๆ ไปสู่สิ่งใหม่ ๆ เพื่อเปิดให้เห็นถึงความเชื่อมโยงใหม่ ๆ สร้างมิตรภาพที่ดีต่อผู้คนรอบข้าง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมของชุมชน
2. เพื่อเป็นการขยายช่องทางสื่อโดยใช้ชุมชนเป็นห้องเรียนและวิถีชีวิตในชุมชนเป็นแบบฝึกหัด
3. เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์

คณะที่ปรึกษา

นายนิสิต	จันทร์สมวงศ์	อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายทวีป	บุตรีโพธิ์	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายสมหวัง	พ่วงบางโพ	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายโชคชัย	แก้วป้อง	รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
นายอุทัย	ทองเดช	ผอ.สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน

ที่ปรึกษาคณะทำงาน

ผอ.กลุ่มงานฯ ทุกกลุ่มและหัวหน้าฝ่ายอำนวยการ
สำนักเสริมสร้างความเข้มแข็งชุมชน

บรรณธิการ

นายรังสรรค์ หังสนาวิน ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการเรียนรู้ชุมชน

กองบรรณาธิการ

นายอนันต์	เลิศแสง	นางชุติมาณชน	วงศ์คำหาร
นางสาวอรุณรัตน์	เดชบุญมา	นางสาวชลทิชา	เหมวรชาติ
นางสาวพิมพ์ชนา	พิชชาพันธ์โกดิน	นางสาวสุพัตรา	สอแสง
นางสมพิศ	ปุนจตุรัส	นางสาวชุติมา	ภูมิแก้ว
นายไพรัตน์	จงรักษา	นายถนอมพงษ์	ดระการเจริญพร
นางกมลฉณี	วงศ์สว่าง	นางสาวลดา	นพรัตน์
นางสาวสุชาดา	ทศานนท์	นายภาณุมาศ	ตรีสุวรรณ
นางสาวธิภาพรรณ	มีแสงเงิน	นางสาวปริศรา	อัมมาลี
นางสาวฉายาลักษณ์	แก้วศรีพจน์	นางสาวจิรภัทร	ทองมาก

สนับสนุนภาพถ่าย :

กองประชาสัมพันธ์ กรมการพัฒนาชุมชน

เรียนรู้ 6 ข้อ เพื่อมองให้เห็นความแตกต่าง

คำนิยามของการศึกษาในสมัยก่อนถูกจำกัดอยู่แค่การศึกษาขั้นพื้นฐาน (Formal Education) ในช่วงต้นของชีวิต แต่ปัจจุบันไม่ใช่แบบนั้นแล้ว การศึกษาไม่ได้ถูกจำกัดอยู่แค่ในห้องเรียน ค่อยโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ความหมายของการศึกษาได้ก่อให้เกิด 'การเรียนรู้ตลอดชีวิต' ซึ่งไม่ได้จำกัดอยู่แค่ การศึกษาของผู้ใหญ่ (Adult Education) เพียงเท่านั้น หากยังครอบคลุมถึงการเรียนรู้ในทุก ๆ ช่วงชีวิต กล่าวได้ว่าคนเราสามารถเรียนรู้สิ่งที่อยากรู้ได้ตามต้องการในทุกช่วงเวลาของชีวิต

รู้จักทำงานคนเดียว แก้ปัญหาด้วยตัวเอง

เมื่อคุณแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง จะทำให้เราเป็นคนมีกลยุทธ์ในการรับมือสิ่งต่าง ๆ ได้ดีขึ้น

รู้จักสังเกตทุกสิ่งรอบตัว

การเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่เสมอ เมื่อเจอปัญหาให้ลองหันกลับไปมองอย่างลึกซึ้ง ให้ลองวิเคราะห์ถึงทางออก เพราะทุกสิ่งบนโลกล้วนไม่ใช่ความบังเอิญ และทุกปัญหามันมีทางออกโดยตัวมันเอง

ไม่ยึดติดอยู่กับที่ หรือสิ่งเดิม ๆ มากเกินไป

ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ บนโลกไม่เคยมีกรอบตายตัว เวลาที่เหลือนจากการกิจประจำวัน หากสิ่งที่คุณชอบและถนัด เพื่อพาตัวเองไปเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ

สิ่งที่อยากเรียนรู้ ต้องเริ่มต้นให้ถึงที่สุด ไม่หยุดกลางคัน

ไม่ว่าวันสักวันหนึ่ง คุณอาจกลายเป็นผู้เชี่ยวชาญ จนคนรอบข้างยอมรับ ไม่ว่าจะเรื่องอะไร หากเราจริงจัง จะไม่มีใครมาหาว่าเราใช้เวลาไปกับเรื่องไร้สาระของคุณเสียเปล่าแน่นอน

ลองทำสิ่งต่าง ๆ ที่ท้าทายในชีวิต

น้อมรับทุกแนวความคิดและไอเดียใหม่ ๆ จากหลากหลายมุมมอง กับสิ่งที่ต้องพบในแต่ละวัน รวมไปถึงการพาตัวเองไปสู่โอกาสที่พอเป็นไปได้จะช่วยให้เปิดเส้นทางใหม่ ๆ ในชีวิตให้คุณได้

คุณลักษณะที่อาจขัดขวางการเรียนรู้ตลอดชีวิตของคุณ

นิยามของการเป็นน้ำเต็มแก้ว คือ ลักษณะของคนที่ไม่ยอมรับว่าตัวเองไม่รู้ เชื่อถือในแนวคิดแก้ไขปัญหามาแบบเก่า ๆ คิดอะไรเป็นสูตรสำเร็จ แต่ถ้าลองมองให้ลึกลงไป เวลา สถานที่ และบริบทที่เปลี่ยนไปย่อมรวมถึงวิธีการแก้ไขที่เปลี่ยนไปเช่นกัน

กลัวการเสียหน้า มักเกิดกับคนที่มีความมั่นใจสูง ๆ เพราะการเรียนรู้มากเกินไป จนไม่ยอมรับว่าตัวเองไม่รู้ เป็นสิ่งที่อาจบั่นทอนความเชื่อมั่น และน่านับถือของคุณเองลงได้

ความรู้สึกอึดอัด อาการของคนหมดไฟ ไม่ตื่นเต้น ไม่รู้สึกอยากค้นหาเพิ่มเติมสิ่งใหม่ ชอบคิดว่าไม่มีสิ่งใดที่พัฒนาต่อยอดได้อีก หรือไม่ยอมรับ เพราะไอเดียใหม่มันดูยากและซับซ้อนเกินไป สุดท้ายจึงเลือกที่จะย้ายอยู่กับที่ด้วยวิธีการเดิม ๆ ที่เคยทำ

อยากลองให้ทุกคนลองกลับไปทบทวนดูว่าชีวิตเรานั้น สามารถเรียนรู้อะไรได้อีก เพราะประสบการณ์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ไม่เคยหยุดสอนเรา แต่เราควรลองเปิดตา เปิดใจกว้างออกยอมรับการเรียนรู้สิ่งใหม่จากสิ่งที่ได้ประสบพบในแต่ละวัน ไม่ปล่อยให้วันเวลาผ่านไปโดยไร้ความหมาย เพราะชีวิตจะสอนเราในทุกช่วงจังหวะเวลา เพื่อเปิดโอกาสให้ตัวเองเติบโต จากบทเรียน ปัญหา อุปสรรค และทุก ๆ สิ่งที่เราได้พบเจอ

เนื้อหาบทความ 'เรียนรู้ตลอดชีวิต' ตั้งแต่ตอนนี้ หากไม่อาจเสีย 'สมองเสื่อม'
<https://thematter.co/byte/why-you-need-to-start-lifelong-learning/21072>

